

Przeszłość ma przyszłość! / The Past Has a Future!
Konferencja na 100-lecie archeologii w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego

Książka abstraktów/ Book of Abstracts

Przeszłość ma przyszłość! / The Past Has a Future!
Konferencja na 100-lecie archeologii w Instytucie Archeologii
Uniwersytetu Warszawskiego
(9-13.12.2019 r.)

Przeszłość ma przyszłość! / The Past Has a Future!
Conference to Mark the Centenary of Archaeology at the
Institute of Archaeology, University of Warsaw
(9-13.12.2019)

Książka abstraktów/ Book of Abstracts

redakcja/ edited by
Agata Ulanowska, Marcin Wagner

Warszawa 2019

Szanowni Czytelnicy,

Z prawdziwą przyjemnością prezentujemy Państwu książkę abstraktów zawierającą program obrad oraz streszczenia wystąpień ustnych i posterowych, nadesłanych na *Konferencję na 100-lecie archeologii w Instytucie Archeologii UW: Przeszłość ma przyszłość! / The Past Has a Future!*

Tegoroczna konferencja Instytutu Archeologii UW zyskała nową formułę. Jest to wydarzenie o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, z szerokim mottem wiodącym *Przeszłość ma przyszłość!* Wokół tego motta, pracownicy IA UW i doktoranci: Dariusz Błaszczuk, Miron Bogacki, Aleksandra Chołuj, Roksana Chowaniec, Julia Chyla, Katarzyna Januszek, Aleksandra Klecha, Bartosz Kontny, Małgorzata Kot, Ewa Łukaszewicz, Wiesław Małkowski, Dariusz Manasterski, Radosław Mieszkowski, Krzysztof Misiewicz, Tomasz Nowakiewicz, Michał Przeździecki, Michał Starski, Agnieszka Tomas oraz Marcin Wagner (wymienieni w porządku alfabetycznym) zorganizowali dziewięć odrębnych sesji i warsztatów tematycznych. Wystąpienia obejmują szeroki zakres geo-chronologiczny, od paleolitu po nowożytność, i od Europy i Śródziemnomorza, poprzez Bliski Wschód, Afrykę, do Azji.

Obrady, w których bierze udział przeszło 80 uczestników z zagranicy i 130 z Polski – wybitnych specjalistów w różnych dziedzinach archeologii, toczyć się będą w siedzibie Instytutu Archeologii przez pięć kolejnych dni grudnia (9–13.12.2019 r.). Towarzyszy im seria wydarzeń otwartych dla szerszej publiczności: promocja książki poświęconej pamięci Prof. Kolendo, wykłady i premiera filmów, oraz wystawa publikacji Instytutu Archeologii UW i Wydawnictw Uniwersytetu Warszawskiego.

Prezentując tę obszerną książkę abstraktów, chcielibyśmy bardzo serdecznie podziękować wszystkim organizatorom sesji za ich potężny wkład pracy i zaangażowanie, dzięki którym Konferencja na 100-lecie archeologii w Instytucie Archeologii UW uzyskała tak imponujący wymiar i oprawę.

Życzymy Państwu interesujących obrad i wielu inspirujących dyskusji!

Organizatorzy
Agata Ulanowska i Marcin Wagner

Informujemy uprzejmie, że, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, abstrakty są opublikowane w formie, w jakiej zostały nam przesłane przez organizatorów sesji.

Dear Readers,

It is our great pleasure to present the Book of Abstracts submitted for *the Conference to Mark the Centenary of Archaeology at the Institute of Archaeology UW. Przeszłość ma przyszłość! / The Past Has a Future!*

This year, the Annual Conference of the Institute of Archaeology, University of Warsaw has been given a new format. It is both a national and international event reflecting its general motto: *The Past Has a Future!* Around this motto, colleagues and PhD students from the IA UW: Dariusz Błaszczyk, Miron Bogacki, Aleksandra Chołuj, Roksana Chowaniec, Julia Chyla, Katarzyna Januszek, Aleksandra Klecha, Bartosz Kontny, Małgorzata Kot, Ewa Łukaszewicz, Wiesław Małkowski, Dariusz Manasterski, Radosław Mieszkowski, Krzysztof Misiewicz, Tomasz Nowakiewicz, Michał Przeździecki, Michał Starski, Agnieszka Tomas and Marcin Wagner (listed in alphabetical order) organised nine sessions and workshops devoted to specific thematic fields in archaeology. Contributions refer to a wide geo-chronological framework: from the Paleolithic to modern era, and from Europe and the Mediterranean, to the Near East, Africa and Asia.

Over 80 participants from abroad and 130 participants from Poland are taking part in the parallel sessions that are to be held in the Institute of Archaeology during five consecutive days in December (9-13.12.2019). The proceedings will be accompanied by a series of events open to the general public: the promotion of a book devoted to the memory of Prof. Kolendo, lectures and film premieres, as well as by bookstalls for the Institute of Archaeology, University of Warsaw and the University of Warsaw Press.

In presenting this impressive Book of Abstracts, we would like to warmly thank all the session organisers for their intensive work and commitment, due to which the Conference to Mark the Centenary of Archaeology at the Institute of Archaeology UW has been given an impressive new dimension and setting.

We wish you all interesting proceedings and many inspiring discussions!

The organisers
Agata Ulanowska and Marcin Wagner

Please note that, as previously agreed, the abstracts have been published here as they were submitted to us.

Spis treści/ Contents:

Program konferencji/ Conference Programme	1
Spis abstraktów w podziale na sesje/ List of Abstracts According to the Sessions	2
Streszczenia/ Abstracts	17
1. Wojna w pradziejach i wczesnym średniowieczu	17
2. Zbieracze, łowcy, rolnicy, hodowcy – interakcje społeczno-kulturowe w Europie Środkowej i Wschodniej	23
3. Kultura magdaleńska na ziemiach polskich – odkrycia, badania, teorie	35
4. Prospekcja nieinwazyjna	41
5. Transformations in Antiquity	53
6. Reading Bifaces. Different Approaches to Technological Analyses of Bifacial Stone Tools	59
7. Glassware in the Roman Provinces and Barbaricum	65
8. Bogactwo i jego przejawy w świecie średniowiecza	71
9. Interdisciplinary Studies on Cultural Landscape of South–Eastern Sicily	81
10. Sesja posterowa/ Posters Session	91

i rozstrzygających ustaleń umożliwiających bardziej szczegółowo analizować zróżnicowanie ekonomiczne w ramach populacji. Pozycję społeczną i kondycję finansową możemy dokładniej badać jedynie w przypadku wyraźnie ograniczonej, najbiedniejszej grupy mieszczan. Najbiedniejsi zaś, pozostawali poza marginesem. To jednak nie wykluczało sytuacji, w których ponadprzeciętne jednostki dokonały awansu społecznego.

Można stwierdzić, że u schyłku panowania dynastii luksemburskiej w Czechach, górne warstwy społeczeństwa definiowały ubóstwo w celu autoprezentacji, a zarazem chęci utrwalenia istniejącego porządku klasowego. Na przeciwnym biegunie, biedni określili się w celu aktywizacji swojego kapitału społecznego oraz wsparcia ich interesów.

Bogactwo średniowiecznej aglomeracji Pragi potwierdza wysoki poziom wytwórczości rzemieśniczej, szerokie spektrum wymiany handlowej w ramach rynków lokalnych i europejskich, sposoby i formy manifestacji prestiżu jej obywateli oraz rozwój terytorialny miasta w połowie XIV wieku.

Mariusz Drzewiecki

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW

Soba – serce królestwa Alwy. Organizacja przestrzenna średniowiecznej stolicy nad Nilem Błękitnym.

Ruiny stolicy średniowiecznego królestwa Alwy (VI-XVI wiek) znajdują się na przedmieściach Chartumu. Sąsiedztwo największego miasta Sudanu wpłynęło niekorzystnie na stan zachowania zabudowy Soba, która w czasach świetności obejmowała obszar około 275 ha. Do dzisiaj przebadano zaledwie 1% tego terenu, a dynamiczny rozwój aglomeracji Chartumu pochłania coraz szybciej pozostałości dawnej stolicy.

Celem naszych działań będzie rozpoznanie organizacji przestrzennej średniowiecznego miasta. Chcemy się dowiedzieć, gdzie znajdowały się poszczególne dzielnice, jaki miały charakter oraz układ. Będziemy poszukiwali obszarów zabudowy mieszkaney oraz stref produkcyjnych. Zajmiemy się rozpoznaniem budynków publicznych oraz tych związanych z władzą i dworem królewskim. Podejmiemy próbę identyfikacji sieci dróg oraz przestrzeni otwartych takich jak place i cmentarze.

Cały obecnie dostępny obszar dawnej stolicy (około 53 ha) zostanie rozpoznany za pomocą metod geofizycznych (metoda magnetyczna oraz georadar). Na terenach zabudowanych będzie działał zespół pod kierunkiem etnologa. Obecni mieszkańcy na co dzień mają styczność z zabytkami. Dzięki czemu mogą posiadać wyjątkową wiedzę oraz obiekty pozyskane w czasie prac wokół domów lub na polach. Ponadto zostaną przeprowadzone szczegółowe badania powierzchniowe. W wybranych miejscach wykonamy badania sondażowe w celu określenia nawarstwień oraz chronologii. W skład zespołu badawczego będą wchodzić specjaliści, którzy zajmą się analizą zabytków. Kluczowe próbki organiczne zostaną wysłane do laboratorium datowań radiowęglowych.

Pozyskane z tak różnych źródeł informacje będą integrowane w środowisku GIS. Pozwoli to stworzyć mapy dystrybucji zabytków ruchomych oraz pozostałości architektonicznych. Staną się one podstawą do rozważań nad organizacją przestrzenną stolicy królestwa Alwy.

Badania w Soba to jeden z najmłodszych projektów Uniwersytetu Warszawskiego w Sudanie. Jest on realizowany we współpracy z Instytutem Archeologii i Etnologii PAN. W 2018 roku przeprowadzono rozpoznanie stanowiska oraz przetestowano skuteczność geofizycznej metody magnetycznej. Pierwszy pełny sezon badań terenowych jest przewidziany na koniec 2019 roku. Projekt jest finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, Polska na podstawie umowy UMO-2018/29/B/HS3/02533.

Adrianna Gizińska¹, Natalia Alexandria Lockley²

¹Instytut Archeologii, Uniwersytet Warszawski

Legio V Macedonica Activity in the Roman Empire.

The time and place of the Macedonian legion V formation is not exactly known. One of the first mentions concerns the settlement of veterans from the V legion by Agrippa in Berytus (Beirut). Certainly the first province in which the unit was stationed was Macedonia, from where, after the creation of the province of Moesia, the legion was moved over the lower